

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

The International Treaty
ON PLANT GENETIC RESOURCES
FOR FOOD AND AGRICULTURE

Тема на проекта: Реинтродукция на генетични ресурси от зърнено-житни култури за постигане на повишена устойчивост на хранителна верига и подобряване на поминъка на фермерите в Сърбия и България – GRAINEFIT

GRAINs bringing benEFIT

Към какво е насочен проектът?

Отрицателните последици от климатичните промени върху производството на храни от дребнозърнени култури (пшеница, ечемик, овес, ръж), продоволствената сигурност и торенето, намаляването на генетичното разнообразие в стопанствата, безработицата и масовата миграция на младите хора към градовете представляват сериозни проблеми в селските райони в Сърбия и България, особено за дребните земеделски домакинства. Въпреки нарастващите изисквания за наличие на местни продукти с добра хранителна стойност и по-малко алергени на пазара, информираността на земеделските производители за ползите от местните сортове не е достатъчна. Съществува слаба координация при установяване на партньорства между асоциации на земеделски производители, изследователи, национални служби и граждански общности за създаване на култури, устойчиви към промените на климата и на нови бизнес възможности за подобряване поминъка на фермерите.

Какво ще направим?

Ще се колекционират и размножат местни, адаптирани към регионалните условия сортове от дребнозърнени култури от стопанства, генбанки и национални институти. Семената ще бъдат разпространени сред най-уязвимите земеделски производители за опазване и повторно въвеждане на местните сортове, диверсификация на земеделското производство и селекция на устойчиви към промените на климата култури с участието на фермери от двата пола. На местните земеделски стопани ще бъде предоставяна научна подкрепа, обучение и ноу-хау, което ще улесни вземането на решения. Ще се организират открити дни на полето на общинско ниво с участието на националните служби по земеделие и научно-изследователски институти за насърчаване на използването на дребнозърнените генетични ресурси в стопанствата в синхрон с традиционните земеделски практики. Местните дребнозърнени култури ще бъдат оценени по агрономически признаци, устойчивост на болести и суша, както и ще бъде проучен техният генетичен (на ДНК ниво), хранителен и технологичен профил. Чрез провеждане на работни срещи за споделяне на

допълнителни похвати, експертизи и опит ще се засили научно-изследователското и институционално сътрудничество. Ще се организират семинари по етикетиране на ново-разработени продукти, кръгла маса и среща с бизнеса, както и ще се разработи и разпространи изчерпателно ръководство сред заинтересованите от дребнозърнените култури страни за да се подпомогнат уязвимите земеделски

КООРДИНАТОР НА ПРОЕКТА

Институт по полски и зеленчукови култури,
Нови Сад, Сърбия

СТРАНИ – УЧАСТНИЦИ

Сърбия и България

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

Северна и Централна Сърбия,
Югоизточна България

ЦЕЛЕВИ КУЛТУРИ

пшеница, ечемик, овес, ръж

ДОПЪЛНИТЕЛНИ СПОНСОРИ

Дирекция за Национални референтни
лаборатории, Министерство на земеделието,
горите и водите, Република Сърбия

ПАРТНЬОРИ

1. Институт по хранителни технологии, Нови Сад, Сърбия
2. Агробиоинститут, София, България
3. Институт по растителни генетични ресурси, Садово, България

КОНТАКТИ

д-р Саня Микич, Отдел Дребнозърнени
култури, Институт по полски и зеленчукови
култури, Нови Сад, Сърбия,
sanja.mikic@ifvcns.ns.ac.rs
доц. Златина Ур, ИРГП - Садово
zlattinapg@abv.bg
проф. Елена Тодоровска, АБИ - София
e.g.todorovska@agriacad.bg;
e.g.todorovska.abi@gmail.com

ЛИНКОВЕ КЪМ САЙТОВЕ, ПОСВЕТЕНИ НА ТЕМАТА

www.ifvcns.rs
<https://twitter.com/grainefit>
[www.linkedin.com/in/grainefit-bsf-4-project-
a06b60184](http://www.linkedin.com/in/grainefit-bsf-4-project-a06b60184)

КЛЮЧОВИ ДУМИ

устойчиви култури, съхранение, фермерски
асоциации, генетични ресурси, равенство
между половете, молекулярни маркери,
хранителен и технологичен профил, селекция,
дребнозърнени култури, *Triticum*, жени
фермери

производители да генерират допълнителни доходи и да се справят с бедността, да намерят своята пазарна ниша, достъп до услуги и средства, да създадат партньорства, да произвеждат и продават разнообразие от традиционни продукти с отличителен етикет.

Какво се очаква да постигнем?

Този проект ще донесе пряка полза за 40 земеделски производители жени и мъже чрез изграждане на техния капацитет за повторно въвеждане, съхраняване, устойчиво използване и управление на дребнозърнени генетични ресурси чрез използване на частична селекция за получаване на сортове от култури, адаптирани към климатичните промени. Най-малко 20 земеделски производители в уязвимите селски райони, включително по-младото поколение, ще бъдат подпомагани за създаване на допълнителни доходи и подобряване на поминъка им чрез обучения за добавяне на стойност към местните сортове и пускане на пазара на традиционни зърнени продукти с отличителен етикет. Земеделските стопани ще бъдат подпомогнати да се присъединят към кооперации и земеделски организации, да засилят сътрудничеството си с научно-изследователски институции, служби за съвети в земеделието, държавни агенции и други заинтересовани страни. За да се осигури достъп на фермерите до сортове с повишен добив, добра адаптивност и качество при неблагоприятни климатични условия ще бъдат оценени по важни агрономически признаци и устойчивост на болести в експериментални полета и впоследствие анализирани чрез молекулярни маркери 90 сорта обикновена зимна и твърда пшеница. От тях 50 сорта ще бъдат тествани за сухоустойчивост в лабораторни и полски условия, а 20 сорта ще бъдат анализирани за технологично качество и хранителна стойност. Това ще позволи в началните етапи на селекция да бъде направен подбор и предложени 10 от най-добрите генотипове а за по-нататъшно подобряване. Очаква се проектът също да бъде полезен за поне 1000 земеделски производители чрез предоставяне на семена от оценените генетични ресурси, които ще бъдат популяризиращи на обществено ниво в демонстративни полета и на открити дни на полето в земеделски служби и изследователски институции. Ще се прилагат иновативни подходи и хранителни технологии за подобряване на производителността на два крайни продукта, базирани на местни сортове от дребнозърнени култури. Информацията за хранителния профил, технологичното качество на различните местни сортове, както и техните агрономически признаци и пригодност за отглеждане в определен регион, ще допринесе за значително подобряване на прехраната на уязвимите общности и земеделските производители. Проектът ще повлияе положително за намаляване на бедността чрез засилване на справедливостта, приобщаването и възможността на селските общности да посрещат непрекъснато нарастващите изисквания, особено от градското население за качествена храна с добри хранителни свойства, приготвена в местните стопанства и по традиционен начин. Проектът ще допринесе за развитие на човешките ресурси, изграждането на знания и умения, особено на млади учени и изследователи, чрез обучения, трансфер на знания и опит. Очаква се мултидисциплинарният консорциум да установи дългосрочни регионални партньорства между водещите изследователски институции в Сърбия и България, базирани на допълващи се експертизи, които да идентифицират и предоставят устойчиви на климата култури, богати на хранителни вещества и с добри технологични свойства, като се набляга на безопасността на храните. Четирите национални институции ще работят съвместно и за укрепване на информационните системи за растителни генетични ресурси, с което ще допринесат и за Глобалната информационна система, осигурявайки достъп до всички фенотипни и генотипни данни за изследваната зародишна плазма. Резултатите от проекта ще повишат осведомеността за значението на Международния договор за растителни генетични ресурси за прехрана и земеделие сред изследователите, националните служби, гражданските общности и земеделските стопани, ще засилят дейностите по неговото прилагане, разпознаваемост и увеличаване на финансирането за устойчивост на проектните интервенции.

За кого ще има най-голяма полза?

Пряка полза по време на изпълнението на проекта ще има за 40 малки уязвими земеделски стопани с 50 % участие на жени, 5 местни земеделски асоциации, 5 организации на гражданското общество, подпомагащи устойчивото селско стопанство, равенството между етноси и пол, 2 организации, съхраняващи местните традиции и храни, 3 малки преработвателни предприятия, 5 земеделски служби, 25 учени, участващи в генотипирането, анализи на технологичното качество, подпомагане на земеделските стопани и свързването им с други заинтересовани страни и 2 национални генбанки. Индиректните ползи включват 1000 фермера чрез обучения, семинари и демонстрации на полето, 10 млади учени жени, 5 политици на регионално и национално ниво, 2 търговски фирми и широката общественост.